

Залевський Ю. М.,
аспірант кафедри менеджменту,
Науковий керівник: Минів Р. М.,
канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту,
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Львів

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

Першою вагомою науковою працею в галузі вивчення інвестиційної привабливості вважають розробку Гарвардської школи бізнесу, здійснену в другій половині 60-х. ХХ ст. Результати дослідження були опубліковані в журналі «Harvard Business Review» («How to Analyze Foreign Investment Climate»). Автор статті Р. Б. Стоб використовував поняття «інвестиційний клімат». Згідно з його методикою інвестиційний клімат оцінюється за наступними параметрами: законодавство в області регулювання внутрішніх і іноземних інвестицій; політична ситуація у країні; можливість вивезення капіталу; рівень інфляції; становище національної валюти; доступ до національного капіталу. Для оцінки названих параметрів використовувався експертний метод.

Всі наступні розробки оцінки інвестиційного клімату велися в напрямі ускладнення та поглиблення моделі. Багато західні консалтингові компанії, а також економічні видання, стали розробляти свої методики оцінки економічної ситуації у різних державах з погляду їх привабливості для потенційних інвестицій. Одними з найвідоміших і часто цитованих оцінок (на рівні країн) є рейтингові оцінки журналу "Euromoney".

При побудові цих оцінок використовується дев'ять груп показників (індикаторів) зі шкалою від 0 до 10: 1) стан економіки (значимість – 25%); 2) рівень політичного ризику (значимість – 25%); 3) стан загальної заборгованості (значимість – 10%); 4) здатність до обслуговування боргу (значимість – 10%); 5) кредитоспроможність (значимість – 10%); 6) доступність банківського кредитування (значимість – 5%); 7) доступність короткострокового фінансування (значимість – 5 %); 8) доступність довгострокового позичкового капіталу (значимість – 5%); 9) ймовірність виникнення форс-мажорних обставин (значимість – 5%).

Наступним прикладом рейтингових оцінок регіонів можуть служити роботи відомих міжнародних рейтингових агентств, таких як "Moody's Investor's Service", "Arthur Andersen", "Standard & Poor's", ІВСА, "Fitch Ratings" та ін. Вважається, що рейтингова оцінка названих агенцій представляє собою пряме відображення інвестиційної привабливості. Варто зауважити, що самі агентства оперують поняттям credit rating («кредитний рейтинг»).

«Standart & Poor's» визначає рейтинг як вираження думки цього агентства «відносно здібності та готовності емітента своєчасно і в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання». Інакше кажучи, рейтинг, який

складається даним агентством, варто сприймати, як рейтинг ризику, пов'язаного з можливістю невиконання фінансових зобов'язань, неповернення позик і кредитів, з небезпекою дефолту.

Сам механізм формування та присвоєння рейтингу, попри проголошувану агенцію «Standard & Poor's» «публічність аналітичних критеріїв», є його ноу-хау. Агентство не приховує, що для присвоєння рейтингу формується група аналітиків, яка проводить збір необхідної інформації з відкритих джерел, а також використовує непублічну інформацію. Після аналізу всіх даних приймається рішення про присвоєння рейтингу.

Індекс BERI, який був розроблений Col lege of Business and Economics (University of Delaware, США) – індекс ризику навколишнього середовища бізнес базується на опитуванні постійної колегії зі 100 експертів різних країн, які тричі на рік оцінюють інвестиційний клімат країн за допомогою 15 заснованих та додаткових критеріях, а також вагомості останніх.

Схема оцінки індексу BERI виглядає так. Спочатку вивчаються 15 факторів, серед них: а) політична стабільність (всі фактори – 3,0); б) відношення до іноземних інвестицій і трансферту прибутку (1,5); в) потяг до націоналізації (1,5); г) інфляція (1,5); д) економічне зростання (2,5); е) витрати на заробітну плату / продуктивність (2,0); ж) стан платіжного балансу (1,5); з) конвертованість валюти (2,5); і) бюрократичні виплати (1,0); к) дотримання ділових домовленостей та можливість їх здійснення (1,5); л) якість послуг та надійність партнерів по договорах (0,5); м) якість місцевого менеджменту (1,0); н) транспортні комунікації (1,0); о) доступність короткострокових кредитів на локальних ринках (2,0); д) доступність довгострокових позик / інвестиційного капіталу (2,0). Потім по кожному з факторів проводиться оцінка балів (пунктів) – від 0 (неприйнятне) стан) до 4 (надзвичайно сприятливий стан). Шляхом перемноження балів та вагомості знаходиться підсумок.

Якщо величина індексу BERI буде понад 70 балів, то країна визнається стабільною, при 55-70 балах – країна з помірним ризиком і певними труднощами у повсякденній діяльності, від 40 до 55 балів – високий ризик і поганий діловий клімат для іноземних підприємств, при оцінці нижче 40 балів країна зізнається непридатною для іноземців інвестицій. При розрахунку індексу BERI проводиться сукупна оцінка як політичних, так і економічних ризиків, тобто. оцінюється загальний інвестиційний ризик.

Список використаних джерел:

1. Адамчик В. В. Міжнародна інвестиційна та інноваційна діяльність: теоретичні та прикладні аспекти: навч. посіб.; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Тернопіль ; Львів : Крок, 2014. 238 с.
2. Задоя А. О. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 122 с.
3. Матюшенко І. Ю. Міжнародний інвестиційний менеджмент : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. 520 с.
4. Zvi Bodie, Alex Kane, Alan J. Marcus. Investments. 11th Ed. - McGraw-Hill Education 2017.1014 p.